II

(Незаконодателни актове)

РЕГЛАМЕНТИ

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2020/2094 НА СЪВЕТА

от 14 декември 2020 година

за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата с COVID-19

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 122 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) С цел ограничаване на разпространението на COVID-19, което на 11 март 2020 г. беше обявено за пандемия от Световната здравна организация, държавите членки предприеха набор от безпрецедентни мерки.

(2) Безпрецедентните мерки в отговор на извънредната ситуация, причинена от COVID-19, която е извън контрола на държавите членки, предизвикаха значителни смущения в икономическата дейност, изразяващи се в рязък спад на брутния вътрешен продукт и значително въздействие върху заетостта, социалните условия, бедността и неравенствата. По-специално, тези мерки доведоха до нарушаване на веригите на доставки и производството и до отсъствия от работното място. Освен това предоставянето на множество услуги стана много трудно или невъзможно. В същото време потребителското търсене намаля. Много предприятия изпитват недостиг на ликвидност и платежоспособността им е изложена на риск, докато финансовите пазари са много нестабилни. Ключови сектори като пътуванията и туризма са засегнати особено тежко. В по-широк план тези мерки вече доведоха или ще доведат до сериозно влошаване на финансовото състояние на много предприятия в Съюза.

(3) Кризата, причинена от COVID-19, се разпространи бързо в Съюза и в трети държави. Очаква се през 2020 г. растежът в Съюза да намалее рязко. Съществува риск възстановяването в отделните държави членки да е много неравномерно, което ще доведе до увеличаване на различията между националните икономики. Различните фискални възможности на държавите членки да предоставят финансова подкрепа там, където е най-необходима за възстановяването, и различията между мерките на държавите членки застрашават единния пазар, както и социалното и териториалното сближаване.

(4) Необходим е цялостен набор от мерки за икономическо възстановяване. Посоченият набор от мерки изисква значителни публични и частни инвестиции, за да може Съюзът да поеме твърдо по пътя към устойчиво и стабилно възстановяване, като се създават висококачествени работни места, подкрепя се социалното приобщаване и се отстраняват непосредствените щети, причинени от кризата с COVID-19, и в същото време се подкрепят приоритетите на Съюза в областта на околната среда и цифровите технологии.

(5) Извънредната ситуация, причинена от COVID-19, която е извън контрола на държавите членки, изисква съгласуван и единен подход на равнището на Съюза. За да се предотврати по-нататъшно влошаване на състоянието на икономиката, заетостта и социалното сближаване и за да се насърчи устойчиво и стабилно възстановяване на икономическата дейност, следва да се създаде извънредна и координирана програма за икономическа и социална подкрепа в дух на солидарност между държавите членки, по-специално за онези държави членки, които са засегнати особено силно.

(6) Тъй като настоящият регламент е извънреден отговор на временни, но изключителни обстоятелства, подкрепата, предвидена съгласно него, следва да се предоставя само за целите на преодоляване на неблагоприятните икономически последици от кризата с COVID-19 или задоволяване на непосредствените потребности от финансиране, за да се избегне повторна поява на тази криза.

(7) Подкрепата по линия на инструмента, установен с настоящия регламент („Инструментът“), следва по-специално да е съсредоточена върху мерки за възстановяване на пазарите на труда и социална закрила, както и на системите на здравеопазване, за съживяване на потенциала за устойчив растеж и заетост с цел засилване на сближаването между държавите членки и подпомагане на прехода им към зелена и цифрова икономика, за предоставяне на подкрепа за предприятията, засегнати от последиците от кризата с COVID-19, особено малките и средните предприятия, както и подкрепа за инвестирането в дейности, които са от съществено значение за укрепване на устойчивия растеж в Съюза, включително преки финансови инвестиции в предприятия, мерки за научни изследвания и иновации в отговор на кризата с COVID-19, за изграждане на капацитет на равнището на Съюза за подобряване на бъдещата готовност за действие при кризи, за продължаване на усилията за гарантиране на справедлив преход към икономика, неутрална по отношение на климата, и подпомагане на земеделието и развитието в селските райони, за да се справят с последиците от кризата с COVID-19.

(8) С цел осигуряване на устойчиво и стабилно възстановяване в целия Съюз и улесняване на оказването на икономическата подкрепа трябва да се използват установените механизми за извършване на разходи чрез програмите на Съюза съгласно многогодишната финансова рамка. Подпомагането по посочените програми се извършва под формата на безвъзмездна подкрепа, заеми и обезпечаване за бюджетни гаранции. Разпределението на финансовите ресурси следва да отразява степента, в която тези програми могат да допринесат за целите на Инструмента. Приносът към посочените програми по линия на Инструмента следва да става при строго спазване на целите на Инструмента, които са свързани с подпомагането на възстановяването след кризата с COVID-19.

(9) С оглед на естеството на мерките, които ще се финансират, една част от наличните суми съгласно Инструмента следва да се използва за заеми на държавите членки, докато другата част от сумите следва да представлява външни целеви приходи за целите на член 21, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета ([1]) („Финансовия регламент“) и следва да се използва за безвъзмездна подкрепа, подкрепа чрез финансови инструменти или обезпечаване за бюджетни гаранции и свързаните с тях разходи на Съюза. За тази цел, като част от необходимите мерки съгласно настоящия регламент, е целесъобразно да се даде възможност член 21, параграф 5 от Финансовия регламент да включва определянето съгласно настоящия регламент, в качеството му на основен акт, на част от приходите, предвидени съгласно изключителното и временно правомощие, установено в Решението на Съвета относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом ([2]) („Решението за собствените ресурси“).

(10) Докато член 12, параграф 4, буква в) и член 14, параграф 3 от Финансовия регламент се прилагат по отношение на бюджетните кредити за поети задължения и бюджетните кредити за плащания, предоставени във връзка с външните целеви приходи съгласно настоящия регламент, с оглед на определените срокове за различните видове подкрепа, бюджетните кредити за поети задължения, които произтичат от същите външни целеви приходи, следва да не се пренасят автоматично след съответните крайни дати, с изключение на бюджетните кредити за поети задължения, които са необходими за техническа и административна помощ за изпълнението на мерките, установени в Инструмента.

(11) Бюджетните кредити за поети задължения за безвъзмездна подкрепа следва да се предоставят автоматично до размера на разрешената сума. Ликвидността следва да се управлява ефективно, така че да се набират средства само когато правни задължения трябва да бъдат изпълнени чрез съответните бюджетни кредити за плащания.

(12) Като се има предвид значението на използването на сумите през първите години на прилагане на Инструмента, целесъобразно е да се извърши преглед на постигнатия напредък по прилагането на Инструмента и на използването на отпуснатата подкрепа в съответствие с настоящия регламент. За тази цел Комисията следва да изготви доклад до 31 октомври 2022 г.

([1]) Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

([2]) Решение 2014/335/ЕС, Евратом на Съвета от 26 май 2014 г. относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз (ОВ L 168, 7.6.2014 г., стр. 105).

(13) В член 135, параграф 2 от Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия ([3]) („Споразумението за оттегляне“) е предвидено, че изменения на Решение 2014/335/ЕС, Евратом, които са приети на или след датата на влизане в сила на Споразумението за оттегляне, не се прилагат по отношение на Обединеното кралство, доколкото тези изменения оказват въздействие върху финансовите задължения на Обединеното кралство. Подпомагането съгласно настоящия регламент и съответното увеличение на тавана за собствените ресурси на Съюза ще окажат въздействие върху финансовите задължения на Обединеното кралство. Съгласно член 143, параграф 1 от Споразумението за оттегляне отговорността на Обединеното кралство за дела му от условните финансови задължения на Съюза е ограничена до условните финансови задължения на Съюза, произтичащи от финансови операции, предприети от Съюза преди датата на влизане в сила на Споразумението за оттегляне. Всяко условно финансово задължение на Съюза, произтичащо от подкрепата, съгласно настоящия регламент, се отнася до дата след датата на влизане в сила на Споразумението за оттегляне. Поради това настоящият регламент не следва да се прилага спрямо и в Обединеното кралство,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Предмет и обхват

1. С настоящия регламент се създава Инструмент на Европейския съюз за възстановяване („Инструментът“), за да се подкрепи възстановяването след кризата с COVID-19.

2. Подкрепата по линия на Инструмента финансира, по-специално, следните мерки за справяне с неблагоприятните икономически последици от кризата с COVID-19 или непосредствените нужди от финансиране, за да се избегне повторна поява на посочената криза:

а) мерки за възстановяване на заетостта и създаване на работни места;

б) мерки под формата на реформи и инвестиции за съживяване на потенциала за устойчив растеж и заетост с цел укрепване на сближаването между държавите членки и повишаване на тяхната устойчивост;

в) мерки за предприятията, засегнати от икономическото въздействие на кризата с COVID-19, по-специално мерки в полза на малките и средните предприятия, както и подкрепа за инвестиции в дейности, които са от съществено значение за укрепването на устойчивия растеж в Съюза, включително преки финансови инвестиции в предприятия;

г) мерки за научните изследвания и иновациите в отговор на кризата с COVID-19;

д) мерки за повишаването на равнището на подготвеност на Съюза за действие при кризи и осигуряване на необходимото за бърза и ефективна реакция на Съюза в случай на сериозни извънредни ситуации, включващи мерки, като например създаване на резерв от основни консумативи и основно медицинско оборудване и придобиване на необходимата инфраструктура за бързо реагиране при кризи;

е) мерки с цел гарантиране, че справедливият преход към неутрална по отношение на климата икономика няма да бъде застрашен от кризата с COVID-19;

ж) мерки с цел справяне с последиците от кризата с COVID-19 по отношение на селското стопанство и развитието на селските райони.

3. Мерките, посочени в параграф 2, се осъществяват в рамките на специални програми на Съюза и в съответствие с приложимите актове на Съюза, с които се определят правилата за тези програми, като същевременно се зачитат изцяло целите на Инструмента. Тези мерки включват техническа и административна помощ за тяхното изпълнение.

Член 2

Финансиране на Инструмента и разпределение на средствата

1. Инструментът се финансира в размер до 750 000 милиона EUR по цени от 2018 г. въз основа на оправомощаването, предвидено в член 5 на Решението за собствените ресурси.

За целите на изпълнението на конкретни програми на Съюза, посочената в първата алинея сума се коригира на базата на фиксиран дефлатор от 2 % годишно. За бюджетни кредити за поети задължения този дефлатор се прилага към годишните траншове.

([3]) ОВ L 29, 31.1.2020 г., стр. 7.

2. Сумата, посочена в параграф 1, се разпределя както следва:

а) подкрепа в размер до 384 400 милиона EUR по цени от 2018 г. под формата на безвъзмездна подкрепа и подлежаща на връщане подкрепа чрез финансови инструменти се разпределя както следва:

i) до 47 500 милиона EUR по цени от 2018 г. за структурните програми и програмите за сближаване в рамките на многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г., както е подсилена до 2022 г., включително подкрепа чрез финансови инструменти;

ii) до 312 500 милиона EUR по цени от 2018 г. за програма за финансиране на възстановяването и икономическата и социалната устойчивост чрез подкрепа на реформи и инвестиции;

iii) до 1 900 милиона EUR по цени от 2018 г. за програми, свързани с гражданската защита;

iv) до 5 000 милиона EUR по цени от 2018 г. за програми, свързани с научни изследвания и иновации, включително подкрепа чрез финансови инструменти;

v) до 10 000 милиона EUR по цени от 2018 г. за програми за подкрепа на прехода на териториите към неутрална по отношение на климата икономика;

vi) до 7 500 милиона EUR по цени от 2018 г. за развитие в селските райони;

б) до 360 000 милиона EUR по цени от 2018 г. за заеми за държавите членки за програма за финансиране на възстановяването и икономическата и социалната устойчивост чрез подкрепа на реформи и инвестиции;

в) до 5 600 милиона EUR по цени от 2018 г. за обезпечаване за бюджетни гаранции и свързаните с това разходи за програми, които имат за цел подкрепа на инвестиционни операции в областта на вътрешните политики на Съюза.

Член 3

Правила за изпълнение на бюджета

1. За целите на член 21, параграф 5 от Финансовия регламент 384 400 милиона EUR по цени от 2018 г. от сумата, посочена в член 2, параграф 1 от настоящия регламент, представлява външни целеви приходи по програмите на Съюза, посочени в член 2, параграф 2, буква а) от настоящия регламент, а 5 600 милиона EUR по цени от 2018 г. от същата сума представляват външни целеви приходи по програмите на Съюза, посочени в член 2, параграф 2, буква в) от настоящия регламент.

2. 360 000 милиона EUR по цени от 2018 г. от сумата, посочена в член 2, параграф 1, се използват за заеми за държавите членки по програмите на Съюза, както е посочено в член 2, параграф 2, буква б).

3. Бюджетните кредити за поети задължения, покриващи подкрепата за програмите на Съюза, както е посочено в член 2, параграф 2, букви а) и в), се предоставят автоматично до размера на съответните суми, посочени в тези букви, от датата на влизане в сила на Решението за собствените ресурси, което предвижда оправомощаването, посочено в член 2, параграф 1 от настоящия регламент.

4. Правните задължения, които пораждат разходи за подкрепа, както е посочено в член 2, параграф 2, буква а) и, по целесъобразност, в член 2, параграф 2, буква в), се поемат от Комисията или от нейните изпълнителни агенции до 31 декември 2023 г. Правните задължения в размер най-малко 60 % от сумата, посочена в член 2, параграф 2, буква а), се поемат до 31 декември 2022 г.

5. Решенията за отпускане на заемите, посочени в член 2, параграф 2, буква б), се приемат до 31 декември 2023 г.

6. Бюджетните гаранции на Съюза до размер, който в съответствие с приложимия процент на обезпечаване, определен в съответните основни актове, съответства на обезпечаването за бюджетните гаранции, посочено в член 2, параграф 2, буква в), в зависимост от рисковите профили на подкрепените операции по финансиране и инвестиране, се предоставят само за подпомагане на операции, които са одобрени от контрагентите до 31 декември 2023 г. Съответните бюджетни гаранционни споразумения съдържат разпоредби, които изискват финансовите операции, съответстващи на поне 60 % от размера на тези бюджетни гаранции, да се одобряват от контрагентите до 31 декември 2022 г. Когато обезпечаването за бюджетните гаранции се използва за безвъзмездна подкрепа, свързана с операциите по финансиране и инвестиране, посочени в член 2, параграф 2, буква в), съответните правни задължения се поемат от Комисията до 31 декември 2023 г.

7. Параграфи 4—6 от настоящия член не се прилагат за техническата и административна помощ, посочени в член 1, параграф 3.

8. Разходите за техническа и административна помощ за прилагането на Инструмента, като например дейности по подготовка, мониторинг, контрол, одит и оценяване, включително корпоративни информационни системи за целите на настоящия регламент, се финансират от бюджета на Съюза.

9. Плащанията, свързани с поетите правни задължения, приетите решения и разпоредбите относно финансови операции, одобрени в съответствие с параграфи 4—6 от настоящия член, се осъществяват до 31 декември 2026 г., с изключение на техническата и административна помощ, посочени в член 1, параграф 3 и на случаите, когато по изключение, въпреки че е поето правно задължение, прието е решение или е одобрена операция, при условия, съобразени с крайния срок, приложим съгласно настоящия параграф, плащанията след 2026 г. са необходими, за да може Съюзът да изпълни задълженията си към трети страни, включително в резултат на окончателно съдебно решение, постановено срещу Съюза.

Член 4

Доклад

До 31 октомври 2022 г. Комисията представя на Съвета доклад за постигнатия напредък по прилагането на Инструмента и за използването на отпуснатите средства, разпределени в съответствие с член 2, параграф 2.

Член 5

Приложение

1. Настоящият регламент не се прилага спрямо или в Обединеното кралство.

2. Позоваванията на „държавите членки“ в настоящия регламент не се разбират като включващи Обединеното кралство.

Член 6

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 14 декември 2020 година.

За Съвета
Председател
M. ROTH